

DE NIEUWE WET NATUURBESCHERMING

VAN WETTEKST NAAR PROJECTPRAKTIJK

De Wet natuurbescherming is inmiddels aangenomen door de Tweede Kamer én de Eerste Kamer, maar het laatste woord over de gevolgen hiervan voor de Nederlandse natuur is nog niet gezegd. Met deze nieuwe wet worden de huidige Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet samengevoegd. De centrale gedachte achter deze samenvoeging is een vereenvoudiging van het natuurbeschermingsrecht en een betere aansluiting bij de Europese regelgeving. Enerzijds wordt er met het naderen van het in werking treden van de wet (beoogd op 1 januari 2017) veel geschreven over de feitelijke wijzigingen. Anderzijds worden er met name door natuurorganisaties zorgen uitgesproken over de gevolgen van de wet voor de bescherming van soorten in Nederland. Maar hoe moeten we de wijzigingen interpreteren en heeft het aangepaste beschermingsregime nu werkelijk gevolgen voor specifieke soorten? Wordt het gemakkelijker om aan de voorwaarden voor de realisatie van een project te voldoen, ten koste van de natuur? Verandert de onderzoekslast in projecten en wordt het gemakkelijker een ontheffing te krijgen? Deze vragen nemen we in dit artikel onder de loep door de link te leggen tussen wettekst en de praktijk bij ruimtelijke projecten. Daarbij richten we ons voornamelijk op de soortenbescherming.

Nelleke de Weerd en Thomas Peelen



ROBEN VERMEER

De wijzigingen op hoofdlijnen

Provincies worden primair het bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming waar dit voorheen verspreid lag over provincie (gebiedsbescherming) en het Rijk (soortenbescherming). Op deze manier kunnen de provincies integraal bekijken hoe het natuurbeleid het best kan worden uitgevoerd. De wet biedt ook de bevoegdheid om per provinciale verordening verder invulling te geven aan de soortenbescherming, bijvoorbeeld door het opnemen van een lijst van vrijgestelde soorten. Deze invulling gaat waarschijnlijk per provincie verschillen. Daarnaast geldt dat wanneer voor een project een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd, voor het natuurdeel wordt aangehaakt bij de voorbereidingsprocedure van de omgevingsvergunning. Uitgangspunt van de nieuwe wet is beter aan te sluiten bij de Europese richtlijnen en de letterlijke tekst uit de Vogelrichtlijn¹ en Habitatrictlijn². Voor wat betreft de gebiedsbescherming en de bescherming van houtopstanden zijn de veranderingen beperkt.

De toetsing en vergunningplicht in het kader van Natura 2000 verandert

bijna niet, op enkele punten na. Allereerst komt de bescherming van beschermde natuurmonumenten te vervallen. Daarnaast wijzigt het bevoegd gezag; de provincie waar het project wordt uitgevoerd wordt namelijk het bevoegd gezag in plaats van de provincie waarin het Natura 2000-gebied waar het betreffende project gevolgen voor heeft is gelegen. Inhoudelijk verandert de toetsing niet: er is nog steeds een voortoets, een verslechteringsstoets en/of passende beoordeling nodig. Verder zien we in de Wet natuurbescherming rechtsbescherming bij twee instanties; in eerste aanleg bij de rechtbank en in hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, dit in tegenstelling tot de huidige rechtsbescherming bij enkel de Raad van State³.

Voor wat betreft de melding- en herplantplicht bij de kap van houtopstanden zijn er ook enkele wijzigingen. De belangrijkste is dat de nieuwe wet het gemakkelijker maakt omvormingsmaatregelen te treffen ten gunste van beschermde soorten of instandhoudingsdoelen in Natura 2000-gebieden. Indien de kap hierbij een voorwaarde is die is vastgelegd in de onthefing of vergunning, geldt een vrijstelling van de melding- en herplantplicht. Daarnaast krijgen de provincies ook als het gaat om houtopstanden de touwtjes in handen. Zij kunnen voorwaarden stellen aan de melding van de kap en de herplant van bomen.

De voornaamste wijzigingen treden op in de soortenbescherming. In de Flora- en faunawet wordt gewerkt met drie tabellen met beschermde soorten. Tabel 1 bevat (licht beschermde) algemene soorten, tabel 2 bevat zwaarder beschermde overige soorten en tabel 3 de zwaar beschermde soorten, waaronder soorten uit de Habitatrictlijn. Daarnaast geldt de strikte bescherming voor vogels uit de Vogelrichtlijn. Voor al deze soorten gelden echter dezelfde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 12 uit de Flora- en faunawet). In de Wet natuurbescherming wordt de soortenbescherming in drieën geknipt: een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrictlijnsoorten (art. 3.5) en 'overige soorten' (3.10). Voor ieder regime gelden net iets andere verbodsbepalingen, die anders zijn geformuleerd dan in de huidige wet. Daarnaast is de lijst met de nationaal beschermde 'overige soorten' gewijzigd.

Soortenbescherming

De bepalingen in de Flora- en faunawet zijn een afgeleide van de Europese richtlijnen maar zijn geen één op één implementatie van de Vogel- en Habitatrictlijn. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten in de Wet natuurbescherming zijn dit wel. Hieronder worden de belangrijkste wijzigingen behandeld. Deze zijn ook in schema 1 opgenomen.

Gewijzigde verbodsbepalingen

De nieuwe verbodsbepalingen zijn eenvoudiger geformuleerd. Waar het onder de Flora- en faunawet bijvoorbeeld verboden is om dieren "te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen", geldt onder de nieuwe wet enkel het verbod tot het "opzettelijk doden of vangen". Het opzetvereiste daargelaten (hier komen we later op terug), lijkt dit in eerste instantie een versobering. Als we echter bekijken welke termen werkelijk relevant zijn in het kader van ruimtelijke projec-

DE AUTEURS

Nelleke de Weerd (0570-697025, nelleke.de.weerd@witteveenbos.com) is ecooloog bij Witteveen+Bos, Thomas Peelen (0570-697721, thomas.peelen@witteveenbos.com) is jurist omgevingsrecht bij Witteveen+Bos. De auteurs bedanken Ralph Frins en Alice Esmeijer van Witteveen+Bos voor de inhoudelijke ondersteuning bij de totstandkoming van dit artikel.

Flora- en faunawet	Wet Natuurbescherming		
Artikel 8 t/m 12 <i>Bescherming planten en dieren behorende tot een beschermde inheemse plant- of diersoort</i>	§3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn Artikel 3.1 <i>soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn</i>	§3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn Artikel 3.5 <i>dieren en planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I en II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn</i>	§3.3. Beschermingsregime andere soorten Artikel 3.10 <i>dieren en vaatplanten, genoemd in de bijlage, onderdeel A (dieren), onderdeel B (planten)</i>
Artikel 8 Het is verboden planten (...), te plukken, te verzamelen, af te snijden , uit te steken, te vernielen , te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.		5. Het is verboden planten (...), in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen .	1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: c. vaatplanten van de soorten (...), in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen .
Artikel 9 Het is verboden dieren (...), te doden , te verwonden, te vangen , te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.	1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels (...), te doden of te vangen .	1. Het is verboden in het wild levende dieren (...), in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen .	a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers (...), opzettelijk te doden of te vangen ;
Artikel 10 Het is verboden dieren (...), opzettelijk te verontrusten .	4. Het is verboden vogels (...), opzettelijk te storen. 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing <u>niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding</u> van de desbetreffende vogelsoort.	2. Het is verboden dieren (...), opzettelijk te verstoren .	
Artikel 11 Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren (...), te beschadigen, te vernielen , uit te halen, weg te nemen of te verstoren.	2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels (...), te vernielen of te beschadigen , of nesten van vogels weg te nemen .	4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren (...), te beschadigen of te vernielen .	b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren (...), opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Artikel 12 Het is verboden eieren van dieren (...), te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen .	3. Het is verboden eieren van vogels (...), te rapen en deze onder zich te hebben .	3. Het is verboden eieren van dieren (...), in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen .	

Schema 1. Belangrijkste wijzigingen in de Wet natuurbescherming voor Europees beschermde soorten.

ten, blijken de gevolgen beperkt. Het verwonden van dieren heeft immers mogelijk ook het doden tot gevolg en het bemachtigen van dieren of het daartoe opsporen is onlosmakelijk verbonden met het vangen (soms nodig voor de verplaatsing van dieren naar een nieuw leefgebied).

Opzet

Het opzetvereiste in de verbodsbepalingen betekent dat alleen sprake is van een overtreding wanneer hier opzettelijk naar gehandeld wordt. In de Flora- en faunawet is opzet enkel opgenomen in het verbod dieren te verontrusten. Het opzetbegrip moet worden geïnterpreteerd als zijnde voorwaardelijke opzet. Dit volgt onder andere uit de memorie van toelichting en uit Europese jurisprudentie⁴. Dit betekent dat er ook sprake is van opzet indien een initiatiefnemer de kans aanvaardt dat zich een gevolg voordoet. Waar precies de grens ligt, is nog onduidelijk; de praktijk moet uitwijzen waar opzet begint en wanneer er sprake is van een overtreding. Op basis van huidige jurisprudentie wordt met elke doding van een beschermd dier artikel 9 van de Flora- en faunawet overtreden, ongeacht of deze doding incidenteel of te verwachten is⁵. Ons inziens zal een professionele partij bij het uitvoeren van een ruimtelijke ingreep niet snel een overtreding voorkomen door een beroep op het opzetbegrip.

Een verstoring van wezenlijke invloed

Naast opzet als voorwaarde voor overtreding is in de Wet natuurbescherming het storen van vogels enkel een overtreding indien aan de voorwaarde is voldaan dat de verstoring van *wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding* van deze soort. Dit vereiste is niet aanwezig in de Flora- en faunawet⁶. De wetgever geeft in de memorie van toelichting echter zelf al aan dat onduidelijk is wanneer er sprake is van ‘wezenlijke invloed’. Hierbij geeft de wetgever de praktijk de ruimte zelf aan te tonen dat zijn verstoringende activiteit geen bedreiging vormt voor de vogelsoort, en hiervoor dus geen ontheffing is vereist. Hierdoor zal er echter minder snel sprake zijn van een overtreding en hoeft minder vaak een ontheffing te worden aangevraagd.

‘Overige soorten’

De voornaamste wijzigingen bevinden zich binnen het beschermingsregime van de nationaal beschermde ‘overige soorten’. Omdat dit regime niet gebaseerd is op Europese regelgeving, is er voor deze ‘overige soorten’ meer vrijheid voor de wetgever om het beschermingsregime in te delen. Dit heeft geresulteerd in een beperktere bescherming. Voor deze soorten zijn minder verbodsbepalingen van toepassing. Het is voor deze soorten enkel verboden om opzettelijk:



Dassenmonitoring na aanleg van een kunstburcht, als maatregel in het kader van de Flora- en faunawet.

1. planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen;
2. dieren te doden of te vangen;
3. vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.

Zoals uit deze opsomming blijkt, geldt voor deze ‘overige soorten’ geen verbod voor het *verstoren* van dieren of hun verblijfplaats. Het gevolg is dat voor deze soorten, die enkel nationaalrechtelijk beschermd zijn zoals een das, een gewone zeehond of een adder, bij enkel verstoring geen sprake is van een overtreding. Dit betekent voor deze soorten dat alleen sprake kan zijn van een overtreding als dieren of hun verblijfplaatsen zich aantoonbaar ter plaatse van de werkzaamheden zelf bevinden.

EEN VOORBEELD

Een waterschap is voornemens een dijkversterkingsproject uit te voeren. Voor het inschatten van alle effecten op flora en fauna wordt een natuurtoets uitgevoerd. Uit het onderzoek blijkt dat nabij de projectlocatie dassenburchten aanwezig zijn. Omdat voor de werkzaamheden geluid- en trillingsveroorzakende werkzaamheden worden uitgevoerd, leidt dit tot een verstoring van de burcht. Mogelijk verlaat de dassenfamilie hierdoor de burcht. Dit is op basis van het huidige recht een overtreding van artikel 11 Flora- en faunawet. Dit betekent dat er mitigerende of, indien dit onvoldoende is, compenserende maatregelen getroffen moeten worden, wat aanvullende onderzoeksverplichtingen, kosten en tijdsdruk met zich mee kan brengen. Onder de Wet natuurbescherming valt de das echter onder de noemer ‘overige soorten’. Voor deze groep is verontrusten niet opgenomen als verbodsbepaling. Het uitvoeren van de hierboven beschreven werkzaamheden leidt onder het nieuwe recht niet tot een overtreding. Tijdens de uitvoering hoeven geen aanvullende maatregelen te worden genomen buiten de algemene maatregelen ten behoeve van de zorgplicht⁷.

Behalve een wijziging in de verbodsbepalingen wijzigen ook de beschermde soorten binnen deze categorie. Een aantal soorten dat in de huidige situ-

atie beschermd is en bij veel projecten maatregelen vergt: de bittervoorn, de kleine modderkruiper en de rivierdonderpad. De bescherming voor deze soorten vervalt, net als voor vrijwel alle zeevissen. Binnen de planten-, vlinder-, en libellensoorten vindt een wisseling van de wacht plaats. Het doel is geweest om hierbij opnieuw aan te sluiten bij de Rode lijsten. De nieuw aangewezen soorten zijn dan ook vrijwel allemaal soorten die zeer zeldzaam zijn in Nederland en alleen in heel specifieke habitats voorkomen. Meer algemeen voorkomende soorten zoals de rietorchis vervallen, maar ook veel andere orchideeënsoorten verdwijnen opvallend genoeg van de lijst. De vraag rijst of deze wijzigingen invloed gaan hebben op het voortbestaan van deze soorten in Nederland.

Bevoegd gezag en vrijstellingen

Ten slotte ontbreekt in de nieuwe wet het onderscheid tussen licht en zwaar(der) beschermde soorten. Voor de huidige tabel 1-soorten onder de Flora- en faunawet geldt een algemene vrijstelling, voor tabel 2-soorten moet worden aangetoond dat de staat van instandhouding niet in het geding komt en voor tabel 3-soorten moet tevens worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing is en er een wettelijk belang wordt gediend met het project. Dit onderscheid is er in de nieuwe wet niet. In de wet is aangegeven dat bij ministeriële regeling alsook bij provinciale verordening kan worden vastgesteld voor welke soorten bij bepaalde activiteiten een vrijstelling geldt en welke belangen hiervoor aangetoond moeten worden. Ook blijft de figuur van gedragscodes bestaan. Op dit punt kunnen dus wezenlijke verschillen ontstaan in de soortenbescherming tussen verschillende provincies en in de toetsing bij een project, afhankelijk van de provincie waar het project wordt uitgevoerd en het bevoegd gezag waar het onder valt. Zo kan in de ene provincie een soort conform de Wet natuurbescherming beschermd blijven, terwijl een andere provincie concludeert dat het zodanig goed gaat met dezelfde soort, dat deze vrijgesteld wordt van de verbodsbepalingen. Sommige provincies geven aan dit beleidsarm te willen benaderen, door de soorten waarvoor nu een vrijstelling geldt ook onder het nieuwe regime een vrijstelling toe te kennen. Andere provincies zijn wellicht meer ambitieus en zullen dit baseren op de lokale staat van instandhouding van een soort. Hoe dit precies vorm gaat krijgen, is nog allerminst zeker. Zeker is dat het nationale beleid niet soepeler kan worden dan volgt uit de Europese richtlijnen.

Van wettekst naar praktijk

Ontheffing en onderzoekslast

De eerste vraag die we aan het begin van dit artikel stelden, is of het nieuwe beschermingsregime nu werkelijk invloed gaat hebben op specifieke soorten. Wordt het gemakkelijker een ontheffing te krijgen en gaat de uitvoering van een project daardoor ten koste van de natuur? De invulling hiervan kan per provincie verschillen. Op basis van de wettekst kunnen we constateren dat een ontheffing verkrijgen niet per se gemakkelijker wordt. Nog steeds moet worden voldaan aan de gebruikelijke drie criteria⁸. Ook voor een overtreding ten aanzien van ‘overige soorten’ is dit in beginsel zo, waar voorheen voor een groot aantal soorten een algemene ontheffing gold. Ten aanzien van deze soorten geldt wel dat er minder activiteiten tot een daadwerkelijke overtreding leiden.



De adder is een van de 'overige beschermde soorten' waarvoor onder de nieuwe wet het verbod tot verstoren vervalt.

Voor beschermde vogels biedt de aanvullende eis dat een verstoring van vogels van wezenlijke invloed moet zijn voordat dit een overtreding is; meer ruimte in de praktijk voor het uitvoeren van projecten.

EEN VOORBEELD

In het kader van werkzaamheden wordt geheid in de omgeving van een buizerdnest. Deze werkzaamheden veroorzaken trillingen alsook geluid. Deze verstoring is onder de Flora- en faunawet een overtreding van artikel 11, omdat nestplaats en individu worden verstoord. Onder de Wet natuurbescherming vervalt het verbod tot verstoring van het nest en is er alleen sprake van een overtreding indien de verstoring van het individu ook daadwerkelijk van invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de soort. Indien ecologisch kan worden onderbouwd dat dit niet het geval is, is er geen sprake van een overtreding en hoeft er geen ontheffing te worden aangevraagd. De noodzaak voor een ontheffing kan hierdoor eerder op de stand van de populatie gebaseerd worden dan op de aanwezigheid van het individu.

Binnen het regime voor 'overige soorten' vervalt in totaal de bescherming van 196 soorten. Dit betreft voornamelijk planten-, vlinder-, en vissoorten. Daartegenover staan 91 nieuw aangewezen soorten (de wisseling van de wacht voor de planten- en vlindersoorten). Juist omdat deze nieuwe soor-

ten vrijwel allemaal zeer zeldzaam zijn en in specifieke habitats voorkomen, worden deze nieuw beschermde soorten minder vaak aangetroffen bij projecten. Dit scheelt met name veel als het gaat om soorten die nu zeer regelmatig worden aangetroffen en zwaar(der) beschermd zijn zoals de bittervoorn, de kleine modderkruiper, de rivierdonderpad, of bijvoorbeeld de rietorchis. Niet alleen ruimtelijke ontwikkelingen waarbij deze soorten aanwezig zijn, kunnen hierdoor gemakkelijker worden gerealiseerd, ook in het kader van beheer en onderhoud hoeft hier geen rekening meer mee te worden gehouden. Voor veel soorten, zoals de bittervoorn, de kleine modderkruiper en zeevissen heeft het wegvallen van deze bescherming weinig invloed op de staat van instandhouding. Veel van deze soorten komen in grote getale voor of bevinden zich in een habitat waar geen nieuwe ontwikkelingen worden verwacht. Voor een soort als de rivierdonderpad kan dit echter wel gevolgen hebben, nu de instandhouding op nationaal niveau slecht is en er op de plekken waar de soort voorkomt mogelijk nieuwe ontwikkelingen komen. Hoewel nog wel zorgvuldig gewerkt moet worden (volgens de zorgplicht), kan het leefgebied van de soort hierdoor afnemen. Alle bovengenoemde wijzigingen in acht nemend, worden de onderzoekslasten in het veld voor ontheffingverlening onder de nieuwe wet eerder minder dan meer. Op basis van een habitatscan en verspreidingsgegevens kan de aanwezigheid van met name veel nieuwe planten en insectensoorten naar verwachting al worden uitgesloten. Daarnaast hoeft voor de 'overige soorten' niet meer gekeken te worden naar versturende effecten. Verder valt een aantal veel voorkomende soorten zoals de besproken

bittervoorn en kleine modderkruiper nu volledig buiten de beschermingsbepalingen⁹. Veel hangt echter af van de regels en vrijstellingsmogelijkheden die bij ministeriële regeling en bij provinciale verordening worden vastgelegd. Dit betekent dat voor ieder project opnieuw bezien moet worden welke soorten beschermd zijn en waaraan getoetst moet worden.

Weging in het milieueffectrapport

Ook voor een milieueffectrapport heeft dit gevolgen voor de onderzoekslast en uiteindelijk voor de beoordeling. Wanneer een milieueffectrapport erop gericht is alle milieueffecten (waaronder de effecten op natuur) in beeld te brengen, zonder een koppeling te leggen met het wettelijke kader, is er nauwelijks sprake van een wijziging van onderzoekslast of effectbeoordeling. Nog steeds moeten alle effecten op soorten in beeld gebracht worden, waaronder bijvoorbeeld de gevolgen van verstoring, ongeacht hoe deze in de wet zijn benoemd. Wanneer in het milieueffectrapport echter een uitspraak wordt gedaan over de juridische haalbaarheid van varianten, heeft dit gevolgen voor de conclusies. Er volgt na inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming namelijk eerder een positievere beoordeling voor de juridische haalbaarheid nu minder snel sprake is van een overtreding.

Concluderend

Op basis van onze analyse van de Wet natuurbescherming is onze conclusie dat het onder de Wet natuurbescherming in relatie tot soortenbescherming gemakkelijker wordt een ruimtelijk project uit te voeren. Door een vermindering van het aantal beschermde soorten en wijzigingen in de verbodsbepalingen is er minder snel sprake van een overtreding en noodzaak tot ontheffing. Hierbij verwachten wij wel dat provincies een lijst op gaan stellen met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt, vergelijkbaar met de huidige tabel 1-soorten.

Het overgangsrecht behoeft nog enige toelichting. In het overgangsrecht is geregeld dat op het moment van inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming alle ontheffingsaanvragen en lopende bezwaarschriftprocedures volgens het nieuwe recht worden afgehandeld. Hiervoor is gekozen omdat de wetgever van mening is dat er geen reden is voor de continuering van het oude recht¹⁰. Wij zijn voor een uniforme toepassing van het recht, maar dit zorgt voor onduidelijkheid nu lopende aanvragen zijn ingediend onder het regime van de Flora- en faunawet; een wettelijk regime met andere verbodsbepalingen en andere beschermde soorten. Hoe het bevoegd gezag een aanvraag op grond van de Flora- en faunawet gaat afhandelen op grond van de Wet natuurbescherming is nog onduidelijk. Wij adviseren in ieder geval om aanvragen rond het in werking treden van de nieuwe wet af te stemmen met het bevoegd gezag.

Op basis van het overgangsrecht blijven daarnaast bestaande ontheffingen onder dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden werkzaam onder de nieuwe wet. Dit kan betekenen dat er in deze ontheffing voorschriften zijn verbonden die toezien op soorten zoals de bittervoorn, die onder de nieuwe wet niet meer beschermd zijn. Wij adviseren in dit kader een aanvraag tot wijziging van de ontheffing in te dienen bij het bevoegd gezag.

De tijd zal leren hoe de Wet natuurbescherming in de praktijk uitpakt en hoe provincies en gemeenten bij het aanhaken bij de omgevingsvergunning omgaan met deze nieuwe wetgeving. ■

Referenties

1. Richtlijn 2009/147/EEG 30 november 2009
2. Richtlijn 92/43/EEG 21 mei 1992
3. Voor een beschouwing van de gebiedsbescherming verwijzen wij naar het artikel van Sander Kole in de Gemeentestem 2016/3.
4. Kamerstukken II, 33348, 2011-2012 nr. 3 en Annemiek Tubbing: 'Het opzetvereiste in de nieuwe Wet natuurbescherming' Journaal Flora en Fauna mei 2015, nr. 3
5. ABRvS 18-02 2015; nr. 201402971/1/A3
6. Maar volgt wel uit de Vogelrichtlijn.
7. Hoe ver de zorgplicht gaat, is niet in alle gevallen even duidelijk. Op basis van de zorgplicht is het vereist dat een ieder die "redelijkerwijs kan vermoeden" dat door zijn activiteiten nadelige gevolgen op dieren en planten worden veroorzaakt, dit zoveel mogelijk moet beperken of ongedaan moet maken en hier indien nodig maatregelen voor moet treffen.
8. Toetsing aan de gunstige staat van instandhouding; afwezig zijn van een andere bevredigende oplossing; wettelijk ontheffingsbelang.
9. Met uitzondering van de zorgplicht.
10. Kamerstukken II, 33348, 2011-2012 nr. 3



Ook voor de grijze zeehond geldt het verbod tot verstoren.